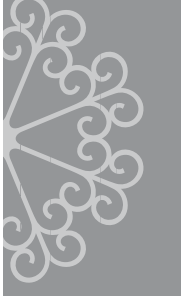

בית מדרש

287

בשבילי הפרשה

פרשת יתרו תשע"ח

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	5:10
Brooklyn, NY	4:56
Chicago, IL	4:47
Johannesburg, S. Africa	6:41
Lakewood/Deal, NJ	4:59
London, UK	4:36
Los Angeles, CA	5:06
Manchester, UK	4:35
Monsey, NY	4:56
Montreal, Quebec	4:44
Toronto, Ontario	5:12
Yerushalayim	4:38
Zurich, Switzerland	5:10

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

יתרו

מצות הבדלה לנשים

זכור את יום השבת לקדשו. ומכאן למדו מצות קידוש והבדלה.

ברמ"א רצ"ו הביא דעת ארחות חיים דנשים פטורות דאין הבדלה תלויה בשמירת שבת, ונראה כוונתו דאף דחייבות בקידוש משום זכור ושומר מ"מ הבדלה אינו כקידוש, אלא רבנן אסמכוה אקרא, אבל באמת אינו בכלל זכור וצ"ב דנשים חייבות בכל דיני שבת, ואפילו דינים דרבנן, כמו לח"מ וכמ"ש הר"ן דכל דיני שבת הוקשו. (ועיקר דינו של שאר ארחות חיים בהבדלה לא ק' כ"כ מהר"ן לענין לחם משנה, דאולי חולק, אבל הלא בארחות חיים כתב טעמו כי לא דמי לשמירת שבת, וק' מ"ש מלח"מ).

ועי' מ"ב מפמ"ג שתי' כיון שהוא אחר שבת אינו בכלל החידוש של זכור ושומר.

וברמ"א מבואר דלשיטה דפטורות, בדוקא לא יבדילו, ושאיני משאר מעשה"ג שפסק הרמ"א דיכולה לברך. והטעם דלא יבדילו, עי' מג"א משום שאין מעשה וט"ז משום שהוא דרבנן.

ועי' ש"ב דה"ה להצד בב"ה דפטורות מברכת האש אין להם לברך. ועי' ש"כ פס"א סקס"ט בשם הגרש"ז דשאני הכא דאין וצונן, ועוד כי אין מכבידין עליה כמו בהבדלה, וצ"ב כי בהבדלה אין זה הטעם אלא כמ"ש בט"ז ומג"א.

והנה להלכה דעת הרמ"א שלא תבדיל, אבל דעת המג"א וגר"א דשרי תבדיל. ולפי הרמ"א שלא תבדיל כתב הב"ה דה"ה לא תאמר ברכת מאורי האש. אך עי' הליכות בת ישראל פט"ו סקמ"ח דהיינו לדעת הרמ"א אבל לא להלכה שפסק המ"ב בדיעבד תבדיל. ודלא כשונה הלכות מהדור"ק דגם בדיעבד אסור לברך על הנה. (ואדרבה, מאחר דדעת המ"ב דמותר לברך הבדלה וא"כ מותר לומר ברכת הנה, הרי כל הסתייגות המ"ב מהבדלה משום השתייה, וא"כ לו יצוייר ברכת הנה בלי הבדלה, כגון ששמעה הבדלה מאיש ולא שמעה ברכת הנה, תוכל לפי המ"ב לכתחלה לברך ברכת הנה). וכ"כ שוה"ל הוספות למהדורה ג' ועוד. וכ"כ הליכות ביתה סי' ט"ו סקצ"ו ודלא כבעל לוח א"י בשם המ"ב.

(מיהו לכא' יש לדחות דמה שכתב במ"ב בדיעבד להבדיל לעצמה היינו כי י"א שמחוייבת ודלא כארחות חיים, משא"כ בברכת הנה דס"ל לב"ה דאולי גם למחייבים בהבדלה מ"מ פטורות מברכת הנה, אולי א"כ אין לה לברך מחמת סברת הרמ"א וט"ז ומג"א דאין לברך במקום שאין חיוב).

דברי הוותיקן

ביום הזה באו מדבר סיני (יט,א)

רש"י: לא היה צורך לכתוב אלא 'ביום ההוא', מהו 'ביום הזה', שיהיו דברי תורה חדשים עלך כאילו היום ניתנו.

ת"ר עני ועשיר ורשע באין לדון, לעני אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה, אם אומר עני הייתי וטרוד במזונותי אומרים לו כלום עני הייתי יותר מהלל, וגו'. עשיר וכו' אם אומר עשיר הייתי וטרוד הייתי בנכסי, אומרים לו כלום היית עשיר יותר מר' אלעזר, וכו'. נמצא הלל מחייב את הערניים, ר' אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים, וכו' (יומא לה:).

צ"ב: לכאורה טענת אנשים אלו הגיונית היא, דאיך אפשר לתבוע אדם הטרוד להביא מחיה למשפחתו או ירש נכסים מאבותיו שיעזוב הכל וילך לעסוק בתורה?

וביותר צ"ב: דהתביעה היא על שלא 'עסק' בתורה ולא על שלא 'למד' תורה, והיינו על שלימודו לא היה בעמל ויגיעה כראוי למי שזה כל עסקו בעולם, ובפרט שהקב"ה אינו תובע את

האדם על יותר מכפי כוחותיו, וא"כ איך אפשר לתבוע מאדם שטרוד בפרנסת משפחתו על שלא נהג כגדולי עולם אלו ב'עסק' התורה?

ביאר מרן רה"י הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל: תמיהות אלו קיימות אם לימוד התורה בעיני האדם הוא תוספת מעלה בלבד. אך האמת היא שהתורה היא עצם החיים ואין חיים בלעדיה [כדברי הרמב"ם (רוצח ז,א): וחיי בעלי החכמה ומבקשיה בלא תלמוד תורה כמיתה חשובין]. זה הדבר שלומדים מהלל ומר' אלעזר וכו', שהתורה היא עצם החיים ואין חיים בלעדיה, ממילא אין נסיונות העוני והעושר וכד' נסיונות קשים של בעלי מעלה, אלא עצם חיותו של כל יהודי.

הוסיף מרן רה"י הגאון רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל: טבע האדם הוא לאהוב ולשמוח בדברים שחיייו תלויים בהם, וממילא אצל "בעלי החכמה ומבקשיה" לימוד התורה הוא בשמחה ובתחושת התחדשות מידי יום.

וזו כוונת רש"י "ביום הזה – שיהיו דברי תורה חדשים עלך כאילו היום ניתנו" – הדרך להגיע להרגשה זו היא ע"י שיחודש חידושי תורה שמביאים את האדם לשמחה וסיפוק, שע"ז נאמר "והיו הדברים שמחים כנתינתם בסיני" (שה"ש א,י).

אחד שהכיר אותו. פעם אמר עליו אדם חשוב שבגדלותו הרבה הוא הצליח לכסות את הגדלות שלו. זו הגדרה שאינה פשוטה אך היא מאוד אמיתית!

הוא היה ידוע כצדיק גדול, ענק שבענקים - עד כמה שיכולתי להבין. הנהגותיו היו מופלאות, היה לו מזג מאוד נוח. הוא קירב כל אחד ואחד בסבר פנים יפות, תוך שהוא משתמש בחכמת חיים ופיקחות נפלאה שניחן בה.

הוא שקד על תלמודו בהסתר לילות שלמים, אך בבית לא היו רואים אותו לומד. אם מישהו היה נכנס לחדר שלמד בו, היה סוגר את הגמרא במהירות כביכול אינו לומד, ומחמת זריזותו לא היה אפשר להבחין בכך. בקיאותו בש"ס, פוסקים ותנ"ך הייתה לשם דבר, כל כולו היה תורה! מרן ראש הישיבה הגאון רבי נחום פרצוביץ זצוק"ל היה אומר עליו: "אין דבר בכל חלקי התורה שרבי בייניש אינו יודע".

מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי בנימין ביינוש פינקל זצוק"ל י"ח בשבט תש"ן

דברי הימים

מן המופלאות הייתה ענוותנותו הערצומה של מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי בנימין ביינוש פינקל זצוק"ל. לצד גאונותו הערצומה בתורה ולצד גדלותו המפעימה במידות, היה מרן רה"י זצוק"ל יחיד ומיוחד בענוותנותו והסתרת עצמו וגדלותו מעיני כל הסובבים אותו. אפילו מעיני בני המשפחה הקרובים הצליח להסתיר חלקים מדרכי עבודתו וחסדיו הרבים.

כך סיפר חתנו, מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל באחד מהוועדים שמסר: מורי חמי מרן ראש הישיבה הגאון רבי ביינוש פינקל זצוק"ל היה אדם מפורסם, אך לא היה אף

הצניעות שבפירסום

אותה.

אח"כ יסיתך היצר לגלות חסידותך ומעשיך הטובים לפני העם ומביא ראייה אולי יעשו גם הם כמוך, וגם זה נמשך מן הגבהות אע"פ שמ' צינו כמה גדולים שנשתבחו, לא עשו אלא לפני תלמידיהם וחבריהם כדי שימשכו אחריהם ויודו זיקו במעשיהם, ודאי זה מצוה כדי לחבב עליהם מעשים טובים, ואפילו בפני אלו לא ינהה בליבו באמרו זה אני יודע או זה אני עושה, אבל בפני העולם באמת אסור לגלות להם. [וד"ז היה אחד העבודות בסלבדוקא, לעשות מעשים ולא לגלות את הפנימיות שזה הצניעות שבתוך הפירסום, וכאן ג"כ יגלה לתלמידים אבל לא יתגאה בליבו].

גם אם תלך בענוה ותעמוד להתפלל האריכות ותלמד בקביעות יפתך היצר להתגאות ויאמר לך עתה הרואים אותך בני אדם יחשבוך וכבודך עבור דרכיך הטובים ויש רוח גדול בזה מתוך שאתה חשוב בעיניהם יקבלו מוסרך ותוכחתך, [והיינו שכוונתו במעשה לש"ש, אלא שנהנה ג"כ שאחרים רואים]. כ"ז הבל כי בעשותך מעשה הטוב לשם הבורא ברוך הוא לבד, דברי תוכחתך יתקבלו בפני העולם גם אם לא תחשוב כך, כי אין קבלת התוכחה תלויה במחשבותיך.

ואחרי שתסתלק מ"ז יסיתך היצר ויאמר לך לא יתכן שתהיה עבודתך שלימה עד שתתרחק מהחונף לגמרי, כגון שתכסה מעשיך הטובים ולהורות היפוך ממה שהיה כבר בליבך, תתפלל קצר וכשתרצה ללמוד שום חכמה תתיחד ולא ידע שום אדם זולת הבורא ברוך הוא, ולא תראה בך שום מדה טובה, אך ההראות העצלות במעשה העבודה כדי שלא יצא לך שם ותפסיד שכרך, ולא תצוה על הטוב ולא תזהיר מן הרע ואל תלמדה לאיש זולתך וכו'. כ"ז מעניני היצר ללכוד בני אדם ברשתו, והעושה ענין זה לשם מצוה הפסדו אלף אלפים יותר משכרו, ודומה לבורח מאש קטנה לאש גדולה. [ומה מאוד יש להיזהר מלהפחית במעשים בפני אחרים אע"פ שכוונתו משום ענוה, לפי שיש בזה חילול ה'. וכדאיאתא בינומא (פא). "היכי דמי חילול ה' אמר רב כגון אנא אי שקילנא בישרא מטבחה ולא יהיבנא דמי לאלתרי". ופרש"י ולמד ממני להיות מזלזל בגזל. ר' יוחנן אמר כגון אנא דמסגינא ארבע אמות בלא תורה ובלא תפילין". ופרש"י ואין הכל יודעים שנחלשתי בגירסתי ולמדין הימני להבטל מת"ת. הרי לנו שהמעט במע

המצוות בהיותם הרבה, א"א שלא יעשה אדם בחייו אחת מהם על מתכונתה ושלמותה, ובער שותו אותה המצוה תחיה נפשו באותו מעשה". ובודאי שעבור כל מעשה טוב שעושים מקבלים שכר, אלא שלזכות באמת לחיי העוה"ב זוכים רק ע"י שלמות של טהרה, שיהיה מצוה אחת בשלמות.

ובזה יתיישב ששייך לעשות מעשה מצוה שלא ניכר כלפי חוץ רום מעלתו, אבל בפני מיותו עשאה בשלמות לשמה מאהבה אמיתית. וזה קיום מצוה בהצנע לכת אע"פ שעשאה בר"ם, שהרי הרבים אין יודעים את טוהר כוונתו.

יושר הכוונה במעשים המפורסמים

וראוי לכל בן תורה לכוון דרכו על פי דברי הארחות צדיקים (בשער הגאווה) שמפרט את תחבולות היצר ומדריך את האדם בדרך הישר. וז"ל "תחילת תחבולותיו של היצר הוא מקשה ליבו ומגביהו, וממתיק לו הגאווה ושאר מידות רעות. ואף כי יודע האדם בודאי שיש פשע ועוון בגאותו, אפ"ה עובר במזיד ומתגאה וכו'.

אבל האדם שהוא זך במעשיו ולא יתגאה ולא יהלל עצמו כשיודע שיש עברה בדבר, אז יבוא היצה"ר ויערוך עוד מלחמה ללכדו ברש"תו וכו', וכך יאמר לו היצר, כבר הגעת למעלת חכמה וחסידות וראוי לך לרצות ולהשתדל למצוא חן בעיני העולם ולהחניף להם לגלות להם חכמתך וצדקתך כדי שיאהבוך, ויביא לך ראייה מדברי רבותינו כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו. [ובאמת שעל כל דבר אפשר להביא ראייה מחז"ל לאיזה צד שרוצים. והיסוד בזה לדעת האמת ביאר הסבא מסלבודקא שמאמר חז"ל הוא כמו יהלום שמתלטש רק ע"י יהלום שני, כך על כל חז"ל צריך עוד סעד ממאמר אחר כדי לאמת את ההבנה הנכונה. ויש להוסיף לפ"ז שדעת תורה היינו שיודע את כל מאמרי חז"ל, שאז יש לו שלימות ויודע כיצד לנהוג. וכל זה ראיות שקר, כי אותה הסברא היא ענף מן הגאווה, אבל הענין הזה כמו שאמר הכתוב ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו, וכך פירוש הענין אם האדם לא יתהלל לפני בני אדם ולא ישתדל למצוא חן בעיניהם בעשותו מעשיו הטובים ואעפ"כ אוהבים אותו זהו ראייה גדולה שהקב"ה אוהב אותו וכו'. ואמת היא שיש כמה בני אדם הנאהבים לבריות והקב"ה שונאם כשאין מקיימים את המצוות כי אין הקב"ה אוהב אלא לומדי תורה ומקיימים

נאמר בהיכל הישיבה הקד' ביום הזכרון למרן רה"י הגאון רבי בנימין ביינוש פינקל זצוק"ל – תשע"ז

צניעות ופרסום – הכינצ

הנה בעבודת השם יש ב' חלקים שלכאורה סותרים זה את זה, שמצד אחד צריך להשתדל בקיום המצוות כמה שיותר לקדש שם שמים, ומאידיך צריך שיעשה הכל בהסתרה והצנעה. וכדאיאתא בירושלמי (ברכות פ"ה ה"א) "א"ר יוחנן ברית כרותה היא היגע בתלמודו בבית הכנ"ס [כ"ש בביהמ"ד - פוסקים] לא במהרה הוא משכח. א"ר יוחנן ענתניא ברית כרותה היא היגע בתלמודו בצנעה לא במהרה הוא משכח, מה טעם ואת צנועים חכמה". הרי לן שצ"ריך גם שיהיה בבית הכנסת וגם בצנעה, ונפסק להלכה ברמב"ם (פ"ג מת"ת ה"ב) ובש"ע (י"ד רמ"ו כ"ב), הא כיצד.

וכע"ז איתא בסוכה (מט:): "והיינו דא"ר אל' עזר מאי דכתיב הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך וכו' והצנע לכת עם ה' אלוקיך זו הוצאת המת והכנסת כלה לחופה, והלא דברים ק"ו ומה דברים שדרכן לעשותן בפרהסיא אמרה תורה הצנע לכת, דברים שדרכן לעשותן בצנ' עא על אחת כמה וכמה". ופרש"י "אף שם צריך הצנע לסעוד [וי"ג לספוד, ובער"ג קיים הגירסא לסעוד מהא דביטלו הכוסות בבית האבל משום שיכרות]. במדה נאה ולשמוח במדה נאה ולא להנהיג קלות ראש בעצמו". הרי, שאפילו בדברים שעושים בפרהסיא כשמחת חתן והלווית המת, עכ"ז צריך שיהיה בצנעה.

ואיך יתקיימו שני הדברים, שהרי צריך שיראוהו מקיים המצוות כדי שילמדו ממנו, וגם שהלימוד יהיה ברבים בחבורה ובבית הכנסת כמבואר בירושלמי הנ"ל, וכן התפילה צריך שיהיה בציבור, ומאידיך שיהיה הכל בהסתרה ובהצנע. [וכן אצל גדולי ישראל היו כאלו שהתייחדו יותר בהצנע, והיו כאלו שיותר ראו אצלם].

חיי העוה"ב ע"י שלימות הטהרה

שינוי בסוף מכות ר"ר חנניא בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות". ופירש הרמב"ם "כי כשיקיים אדם מצוה מתרי"ג מצוות כראוי וכהוגן, ולא ישתף עמה כוונה מכוונת העולם בשום פנים, אלא שיעשה אותה לשמה מאהבה וכו', הנה זכה בה לחיי העוה"ב, וע"ז אמר ר' חנינא כי

שים בפני אחרים למדים ממנו לזלזל בזה והרי הוא מחלל את ה'.

אך הישר הוא שיתפלל בכוונה באריכות ויצוה על הטוב ויזהיר מהרע ויעשה כל הטובות בגלוי ובסתור, ואם יכבדוהו ע"ז וישבחוהו אין מזיק לו בשבח אחרי שלא כיוון לזה בשעת המעשה. לכן בעת אשר תעשה מעשה הטוב תבחין בעצמך ממי אתה מקוה הגמול, אשר מהאל-ל הוא שלם, אבל אם מאחרים אינו שלם. וגם תבחין אם המעשה אשר תעשה לפני העולם אם היית עושה ביחוד בחדרי חדרים בזה הענין אשר אתה עושה ברבים, ואם יתברר לך זה אז מעשיך שלם.

[ואף דאמר' בקידושין (מ.) אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וכו', והיינו שעושה רק משום הרבים, זה לפי שרוצה שלא לחלל ש"ש ולכן עדיף שיעשה משום הרבים משיחלל שמו יתברך.]

להצניע מנהגי החסידות

ואמנם ודאי שצריך שאחרים ילמדו ממנו, ובפרט תלמידיו ובני ביתו. ונראה שהדרך הישרה בזה הוא, שדבר שאינו חיוב מדינא אלא הידור ולפנים משורת הדין, את זה יסתיר ויעשה בהצניע, ומה שהוא מדינא יראה לתלמידיו ולבני ביתו איך מקיימם. [אמנם גם את ההידורים צריך ללמד לבניו, וצריך לדעת כיצד עושים זאת].

ומסופר על הסבא מסלבודקא זיע"א שהיו בישיבה בחורים שלמדו כל הלילה, והוא למד עמם מביתו שהיה סמוך לישיבה, וכשבחור היה נכנס לישיבה היה משים עצמו ישן. עד שהקב"ה שחפץ לפרסם הצדיקים סיבב שהרבנית גילתה שהוא לומד איתם כל הלילה. ואע"פ שאין בזה ריעותא אם לא היה לומד איתם כל הלילה שהרי מבוגר הוא ואין כוחו כהצעירים, עכ"ז לא רצה שידעו שלומד איתם כל הלילה. מכיוון שבדבר שאינו חיוב גמור צריך להתנהג בהצניע ואפילו לא להראות לתלמידים.

נמצא שעל האדם להסתיר מעשיו, מלבד מה שצריך להראות לתלמידים. וגם במעשים שהוא צריך לעשות ברבים צריך להסתיר את פנימיות המעשה.

שהרי שייך שאדם ילמד לשמה שכך ציוני בר ראי, [ואף בעוסק שלא לשמה אם רוצה להגיע ללשמה, כמו שביאר הגר"ח מוואלוז'ין]. ולי' בו מלא שמחה ואהבת ה', אבל לא ניכר עליו מאומה מלבד מה שהוא בשמחה. זה הצניעה

של הפנימיות, שזה מרומם את כל הדרגה של האדם לאין ערוך. וכן כשמתפלל ומקיים מצוה וות ליבו גדוש, אבל לא ניכר עליו כלפי חוץ. זה הצניע לכת עם אלוקיך, ומקדש בזה שם שמים.

[ושייך ששנים ירצו להצטנע, וכל אחד יעשה הפוך מחברו וכוונתם טהורה. וכמו שמצינו ברבר תינו בישיבת מיר, שהסבא מסלבודקא נהג שלא לקבל עליה בימים נוראים כדי שלא להתבלט, אלא להיות "בתוך עמי אנוכי יושבת" (מלכים ב' ד, ג), וכן נהגו אחריו ראשי הישיבות עד רה"י שליט"א. אמנם רה"י הג"ר חיים שמואלביץ זצ"ל טען שאם כל השנה מקבל עליה ובימים נוראים לא, זה שינוי מכל השנה ושוב אינו בתוך עמי, ולכן קיבל עליה. וכן נהג בנו הג"ר רפאל זצ"ל.

נמצא ששניהם נתכוונו לדבר אחד, להצטנע ביום הדין, אבל התוצאה הייתה שונה אצל כל אחד.

ואצל אאמר' זצ"ל הכ"מ היה הנהגה אחרת, שהוא קיבל עליה אבל לא מטעם "בתוך עמי", אלא מכיון שכך אמר רה"י אינו אומר אחרת. וזה גם הנהגה של צניעות.]

צניעות מופלגת

ואצל רה"י הג"ר ביינוש זצ"ל ראו את הצניעות באופן מיוחד, שהיה צנוע באופן מבהיל, שהיה ידד של כולם והתחבר לכל צרוע וכל זב, וכולם הכירוהו, ואפילו לא ידעו שהוא ראש ישיבה.

ומאיך הנהיג את הישיבה ברמה, ודאג שכר לם ילמדו כראוי וידעו ש"ס. וזה עבודה גדולה, מצד אחד לעשות רצון הש"ת כדי לקדש את שמו, ומאיך שלא להתגאות על מעשיו.

הזהירות בפירסום

ובשערי קדושה (ח"ב סוף ש"ד) מביא מהירושלמי בחגיגה (פ"א) על אשה אחת שנעני שה בגיהנם על שהיתה מספרת לחברתה היום התענת. והיינו לפי שהתגאתה על מעשיה. וכן נפסק בש"ע (או"ח תקס"ה ס"ו) שלא יספר על תעניותיו, [והיינו לפי שהוא ממידת חסידות וכו"ל]. ורק אם מפצירים בו שיאכל יאמר להם שמתענה. ומדברים אלו רואים באמת את מדריגת האדם כמה הוא עושה לשמה.

ומביא מתנא דבי אליהו (רבא פכ"א) לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר, ויהיו כל דרכיו לש"ש. [ובתפילה שאומרים לעולם יהא אדם יר"ש בסתר ובגלוי, י"ג בסתר כבגלוי]. והיינו שלא יעשה כדי להתגאות, וישוו מעשיו בין בפני אחרים בין כשעושה בינו לבין עצמו.

קידוש ה' ברבים

והנה כתב הרמב"ם (בפ"ה מיסוה"ת ה"י) "כל

העובר מדעתו בלא אונס על אחת מכל מצוות האמורות בתורה בשאט נפש להכעיס, הרי זה מחלל את השם. ולפיכך נאמר בשבועת שקר [שאין ידוע אם אומר אמת] וחללת את שם אלוקיך אני ה'. ואם עבר בעשרה מישראל הרי זה חילל את השם ברבים. וכן כל הפורש מעבי רה או עשה מצוה לא מפני דבר בעולם, לא פחד ולא יראה ולא לבקש כבוד, אלא מפני הבורא ברוך הוא כמניעת יוסף הצדיק עצמו מאשת רבו, הרי זה מקדש את השם".

וכ"כ בשערי תשובה (ש"ג) שהעובר עבירה ברבים הרי הוא מחלל ש"ש ברבים, והמקיים מצוה מקדש ש"ש.

ועל יוסף אחז"ל (סוטה י'): "יוסף שקידש שם שמים בסתר זכה והוסיפו לו אות אחת משמו של הקב"ה דכתיב עדות ביהוסף שמו, יהודה שקידש ש"ש בפרהסיא זכה ונקרא כולו על שמו של הקב"ה". שאף אצל יוסף היה חילוק בין הקידוש ש"ש שעשה בסתר לקידוש ש"ש שעשה יהודה בגלוי.

הלימוד בישיבה – צניעות שבפירסום

נמצא שאם לומדים בישיבה שיש כ"כ הרבה בתי מדרשות - כמו שהעמידום ראשי הישיבות, מלבד מצות ת"ת והלימוד בחבורה, יש בזה קידוש ה' ברבים. וזה קידוש ה' בין לעצמינו ובין לרחוקים. וכמו שהיה פעם יהודי שהיה רחוק מכל שייכות לרוחניות רח"ל ולא האמין שלרמדים בישיבות, עד שהגיע לישיבה וראה במו עיניו את המחזה הגדול הזה וכ"כ התפעל מזה עד שזלגו עיניו דמעות.

וכשרואים כזו סייעתא דשמיא במקום הזה, בהכרח שהיסודות של הישיבה שהעמידום ראשי הישיבה היו בכוונה טהורה כדי להרבות כבוד שמים.

וכל אחד שלומד מקדש שם שמים לעצמו. וכשלומד במחשבה לקיים רצונו יתברך ולעשות לו נחת רוח, הרי זה לימוד לשמה. ואף מי שעדיין לא הגיע לדרגה זו אבל רוצה להגיע לזה, מתוך כך יבוא ללשמה.

ונמצא שממשיכים בזה את דרכו של רה"י זצ"ל - הצניעות שבפירסום, כשמצד אחד לרמדים בבית היוצר הגדול הזה תורת ה', אבל הכוונה הנעלה צפונה היא בלב. ועי"ז יצא לו רק טוב לעצמו וליוצ"ח.

אלו מקצת מדרכיו של אותו גדול וצדיק, ותן לחכם ויחכם עוד.

הקב"ה יעזרנו שנעשה רצונו בשמחה ובמסירות, ונזכה ל"ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר" בב"א.

(1) כמבואר במדרש עה"פ אם יסתיר איש במסתרים ואני לא אראנו (הובא ברמ"א יוש או"ח) אל תקרי אראנו אלא אראנו, שכולם יראו אותו. וזה על עבירות, וכ"ש על מצוות שמידה טובה מרובה.

Keep Your Heart Pumping!

Harav Hagaon Yehuda Wagshal Shlita

Why does a Yid sway back and forth when he davens or learns? This *shuckeling* is something we witness and experience on a constant daily basis, as it is the common practice all over the world by every type of Yid. Yet we take this practice for granted, without really understanding or knowing what we're seeing.

The Baal Haturim in this week's parashah says that the practice of *shuckeling* is rooted in Maamad Har Sinai, about which the *passuk* says: וַיִּרְאֵהוּ הָעָם וַיָּנֻעוּ. When Klal Yisrael experienced Mattan Torah they swayed back and forth, and that custom continued on throughout the generations. When we daven, when we learn, whenever we're connecting to Hakadosh Baruch Hu, we *shuckel*.

I heard once from an *adam gadol* that this back-and-forth movement is really the movement of life, mirroring the back-and-forth pumping of the heart, which is the source of life in a person's body. Just as a person's physical life depends on a source of life, which is the heart that pumps with a back-and-forth motion, his spiritual life depends on a source of life as well. *Ruchniyus* is alive, and something that's alive needs a source of *chiyus*. The "heart" of our *ruchniyus* is our Torah and tefillah, and the swaying that we do spreads spiritual life to all of our existence.

A person isn't busy with Torah and davening every single moment; sometimes he's busy with mundane matters that do not directly involve *dveikus* in Hakadosh Baruch Hu. How can he infuse those aspects of his life with spiritual vitality? He does that through the times of tefillah and Torah, when he's directly connected to Hashem. If he uses those times properly, he activates the "heart" that pumps life through his entire being. Not every part of the body has its own source of life; rather, the other parts of the body are kept alive by the heart, which pumps *chiyus* to every place. Similarly, the heart of our *ruchniyus* is

our Torah and our davening, and that pumps *chiyus* and spiritual life to all the parts of our being.

We find a similar idea in the famous Gemara (*Yevamos* 62) that teaches that the 12,000 pairs of Rabbi Akiva's *talmidim* died because they didn't treat each other respectfully. After that, the Gemara continues, the world was desolate until Rabbi Akiva began teaching Torah to new *talmidim*: Rabbi Meir, Rabbi Yehuda, Rabbi Yosi, Rabbi Shimon and Rabbi Elazar ben Shamua. In the words of the Gemara: וְהָם הֵם הָעֹמְדִים תּוֹרָה אֹתָהּ שְׁעָה.

What does it mean that the world desolate? Rashi explains that the Torah was forgotten: שִׁנְשַׁתְּכֶם תּוֹרָה. Rashi's choice of words seems puzzling, however, because the deaths of Rabbi Akiva's *talmidim* marked the disappearance of Torah, not the forgetting of Torah. They didn't forget their Torah – they died!

Rav Moshe Shmuel Shapiro zt"l explained that when the *talmidim* of Rabbi Akiva died, not only did we lose their Torah, but the rest of Klal Yisrael who were alive and had learned Torah started to forget their Torah as well. Rashi derives this from the Gemara's statement that the world was desolate: וְהָיָה הָעוֹלָם שָׁמֵם. The deaths of Rabbi Akiva's *talmidim* caused desolation because even the other people who were learning began to forget their Torah.

Why did the loss of Rabbi Akiva's *talmidim* cause everyone else to forget their Torah?

Torah is something that's alive, and something that's alive needs a heart to pump life to the extremities. Rabbi Akiva's *talmidim* were the heart of Torah in Klal Yisrael. Moshe Rabbeinu was the source of *Torah Shebichsav*; Rabbi Akiva was the source of *Torah Shebe'al Peh*. As long as Rabbi Akiva's yeshiva existed, there was a strong heart

pumping life throughout all of Klal Yisrael. The regular, simple people who were also learning received their infusion of spiritual life from Rabbi Akiva's yeshiva, and when all the *talmidim* of that yeshiva passed away, the heart stopped pumping. If a heart stops pumping, the limbs that received their life force from the heart also started withering, and that's why Torah was forgotten.

That's what Rashi means when he says that the world was desolate because Torah was forgotten. This idea is also reflected in the words of the Gemara, which says that the five new *talmidim* of Rabbi Akiva reestablished Torah: והם הם העמידו תורה אותה שעה. The phrase אותה שעה makes it sound as though Torah was reestablished instantly, but how is it possible to compensate for the loss of 24,000 of Rabbi Akiva's *talmidim* all at once? It should have taken a very, very long time to rebuild the Torah that was lost!

The answer is that as soon as Rabbi Akiva's yeshiva reopened with the new *talmidim*, the spiritual heart of Klal Yisrael started pumping again and spreading life throughout Klal Yisrael. It took a long time for the new yeshiva to rebuild what had been, but the reestablishment

of Klal Yisrael's spiritual life happened immediately.

Every one of us faces numerous challenges every day, and in order to muster the strength to withstand these *nisyonos*, we each need to develop a very strong spiritual heart. When does a person develop that heart? When he's younger and he's inside the walls of yeshiva and his whole life is dedicated to Torah. In those years, he has the opportunity to build the muscles of a strong heart that will pump *chiyus* into him for the rest of his life. After that period, when a person is no longer in the *dalet amos* of halachah, he can and should find ways to make his heart pump every day anew, by learning and davening in a strong, serious way. That will infuse the *chiyus* of *ruchniyus* into all aspects of his life: his *bein adam lachaveiro*, his financial dealings, etc.

If a person doesn't have a strong spiritual heart pumping life into him, it's almost impossible to withstand *nisyonos*. But someone who has the *גיבועי* of Mattan Torah, the back-and-forth pumping motion that builds a strong healthy heart of *ruchniyus*, will have *siyatta d'Shmaya* in all areas of his life, and will merit, with Hashem's help, vibrant spiritual life and success and blessing that comes along with it.

This week's Bishvilei Haparsha is sponsored by
Binyomin Radner

347-263-1069